Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 30 april 2014*

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 93/13/EEG — Trettonde skälet — Artikel 1.2 — Konsumentavtal — Avtal om hypotekslån — Förfarande för utmätning av intecknad egendom — Nationella bestämmelser i lagar och andra författningar — Balans i avtalsförhållanden”

I mål C-280/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Palma de Mallorca (Spanien) genom beslut av den 23 april 2013, som inkom till domstolen den 22 maj 2013, i målet

Barclays Bank SA

mot

Sara Sánchez García,

Alejandro Chacón Barrera,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Borg Barthet samt domarna E. Levits och S. Rodin (referent),

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Barclays Bank SA, genom J. Rodríguez Cárcamo och B. García Gómez, abogados,

— Spaniens regering, genom S. Centeno Huerta, i egenskap av ombud,

— Europeiska kommissionen, genom M. van Beek, É. Gippini Fournier och L. Banciella, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: spanska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Barclays Bank SA (nedan kallat Barclays) och å andra sidan Sara Sánchez García och Alejandro Chacón Barrera (nedan kallade gäldenärerna) angående indrivning av obetalda skulder enligt ett avtal om hypotekslån mellan dessa parter.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Nionde skälet i direktiv 93/13 har följande lydelse:

”… den som förvärvar varor eller tjänster [ska] skyddas mot att näringsidkaren missbrukar sin starka ställning …”

4 I trettonde och fjortonde skälen i direktivet anges, i fråga om nationella bestämmelser i lagar och andra författningar, följande:

”Sådana författningsföreskrifter hos medlemsstaterna som direkt eller indirekt reglerar villkoren för konsumentavtal antas inte innehålla oskäliga villkor. Därför förefaller det inte nödvändigt att villkor som avspeglar bindande författningsföreskrifter och principer eller bestämmelser i internationella konventioner som medlemsstaterna eller gemenskapen har tillträtt underkastas bestämmelserna i detta direktiv. I det avseendet omfattar uttrycket ’bindande författningsföreskrifter’ i artikel 1.2 även regler som enligt lagstiftningen gäller mellan de avtalsslutande parterna om inget annat har avtalats.

Medlemsstaterna måste dock se till att oskäliga villkor inte ingår, speciellt som detta direktiv också gäller för näringsverksamhet av offentlig karaktär.”

5 I artikel 1.2 i direktivet föreskrivs följande:

”Avtalsvillkor som avspeglar bindande författningsföreskrifter … är inte underkastade bestämmelserna i detta direktiv.”

6 Artikel 3 i direktivet har följande lydelse:

”1. Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling skall anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.

2. Det skall alltid anses att ett avtalsvillkor inte har varit föremål för individuell förhandling om det har utarbetats i förväg och konsumenten därför inte har haft möjlighet att påverka villkorets innehåll; detta gäller särskilt i samband med i förväg formulerade standardavtal.

…

3. Bilagan innehåller en vägledande, inte uttömmande lista på villkor som kan anses oskäliga.”

7 I artikel 4.1 i direktiv 93/13 föreskrivs följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7 skall frågan om ett avtalsvillkor är oskäligt bedömas med beaktande av vilken typ av varor eller tjänster som avtalet avser och med hänsyn tagen, vid tiden för avtalets ingående, till alla omständigheter i samband med att avtalet ingicks samt till alla övriga villkor i avtalet eller något annat avtal som det är beroende av.”

8 I artikel 6.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall föreskriva att oskäliga villkor som används i avtal som en näringsidkare sluter med en konsument inte är, på sätt som närmare stadgas i deras nationella rätt, bindande för konsumenten och att avtalet skall förbli bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäliga villkoren.”

9 I artikel 7.1 i direktivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.”

10 I punkt 1 i bilagan till direktivet anges de avtalsvillkor som avses i artikel 3.3 i direktivet. Bilagan har följande lydelse:

”1. Avtalsvillkor vars mål eller konsekvens är

...

e) att kräva att en konsument som inte fullgör sina skyldigheter betalar ett oproportionerligt stort ersättningsbelopp,

...”

Spansk rätt

11 I artikel 1911 i civillagen (Código Civil) föreskrivs följande:

”Gäldenären ska svara för uppfyllandet av sina förpliktelser med alla sina nuvarande och framtida tillgångar.”

12 I artikel 105 i lagen om inteckningar (Ley Hipotecaria), kodifierad genom dekret av den 8 februari 1946 (BOE nr 58 av den 27 februari 1946, s. 1518), i dess senaste lydelse enligt lag 1/2013, föreskrivs följande:

”En inteckning kan utgöra säkerhet för alla slag av förpliktelser och ändrar inte det obegränsade personliga ansvar som gäldenären har enligt artikel 1911 i civillagen.”

13 Enligt artikel 140 i nämnda lag är det emellertid tillåtet att ingå avtal med avvikande innehåll som begränsar gäldenärens ansvar. I artikeln föreskrivs följande:

”Med förbehåll för vad som anges i artikel 105 får det på giltigt sätt i den frivilliga inteckningshandlingen avtalas om att den förpliktelse för vilken säkerhet ställts endast ska gälla intecknad egendom.

I sådant fall begränsas gäldenärens ansvar och fordringsägarens anspråk enligt hypotekslånet till beloppet avseende den intecknade egendomen, och de omfattar inte gäldenärens övriga förmögenhetstillgångar.”

14 I artikel 570 i civilprocesslagen (Ley de enjuiciamiento civil) (nedan kallad LEC) föreskrivs följande under rubriken ”Upphörande av verkställighet”:

”Tvångsvis verkställighet ska endast upphöra genom att den verkställighetssökande fordringsägaren får full betalning för sin fordran, vilket ska fastställas genom dekret av en lagfaren domstolstjänsteman, mot vilket överklagande får ske genom direkt talan.”

15 I artikel 579 LEC föreskrivs följande under rubriken ”Utmätning av kontanta medel i fall av särskilt intecknade eller pantsatta tillgångar”:

”Om intäkterna från försäljning av intecknade eller pantsatta tillgångar på auktion inte räcker för att täcka fordran, kan verkställighetssökanden begära att utmätning mot de berörda personerna ska verkställas för det belopp som återstår att betala, varvid utmätningen ska ske i enlighet med de ordinarie bestämmelser som är tillämpliga på alla utmätningsförfaranden.”

16 I artikel 671 LEC, med rubriken ”Auktion utan budgivare”, i dess lydelse enligt lag 13/2009 av den 3 november 2009 om en reform av processrätten vad angår inrättandet av ett nytt kansli (BOE nr 266 av den 4 november 2009, s. 92103), föreskrevs följande:

”Om det inte finns någon budgivare vid auktionen kan fordringsägaren begära tilldelning av tillgångarna för ett belopp som uppgår till minst 50 procent av deras uppskattade värde eller för det belopp som fordringsägaren under alla omständigheter har rätt till.

...”

17 I artikel 9 i kungligt dekret 716/2009 av den 24 april 2009 om vissa aspekter av lag 2/1981 av den 25 mars 1981 om reglering av hypoteksmarknaden och andra bestämmelser om inteckningssystemet och det finansiella systemet (BOE nr 107 av den 2 maj 2009, s. 38490), föreskrevs följande:

”Om den intecknade egendomens värde av marknadsmässiga eller andra skäl minskar i förhållande till den ursprungliga uppskattningen med mer än 20 procent … får fordringsägaren, efter en värdering utförd av ett oberoende auktoriserat bolag, kräva att gäldenären kompletterar inteckningen så att den även omfattar andra egendomar som är tillräckliga för att täcka vad som kan utkrävas för skillnaden mellan egendomens värde och de lån eller krediter för vilka säkerhet ställts.

...

... Om gäldenären inom två månader efter att ha avkrävts en komplettering varken fullgör eller återbetalar den del av lånet eller krediten som avses i föregående punkt, ska denne anses ha valt att återbetala hela lånet eller krediten, som omedelbart får indrivas av fordringsägaren.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

18 Gäldenärerna ingick den 30 augusti 2005 ett avtal om hypotekslån med Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Baleares avseende 91 560 euro. Som säkerhet för fullgörandet av lånet upprättade gäldenärerna en säkerhet genom att inteckna den fastighet där de var bosatta. De införde ett särskilt villkor i handlingen avseende hypotekslånet enligt vilket bostadsfastighetens referensvärde vid en

eventuell försäljning på auktion skulle vara 149 242,80 euro. Enligt Barclays kom parterna i avtalet även överens om att gäldenärerna skulle ha ett obegränsat personligt ansvar för återbetalningen av lånet, utan att ansvaret var begränsat till den intecknade egendomens värde.

19 Genom en handling av den 24 juli 2007 trädde Barclays i långivarens ställe. Barclays och gäldenärerna upprättade samma dag en handling i vilken de enades om att lånebeloppet skulle höjas till 153 049,08 euro. Den intecknade egendomens uppskattade värde och villkoret om gäldenärernas ansvar ändrades inte. I dessa avseenden, som inte uttryckligen berördes i den nya handlingen, skulle bestämmelserna i det ursprungliga avtalet om hypotekslån tillämpas.

20 Enligt Barclays upphörde gäldenärerna med sina månatliga inbetalningar av lånet den 24 oktober 2009. Hypotekslånet förföll till betalning den 25 mars 2010. Den sammanlagda låneskulden uppgick då till 150 011,52 euro.

21 Den 10 december 2010 inkom Barclays till Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Palma de Mallorca (domstol i första instans i Palma de Mallorca) med en ansökan om utmätning mot gäldenärerna med stöd av sin säkerhet. Barclays gjorde gällande en fordran varav 148 142,83 euro avsåg kapitalbeloppet, 1 689,95 euro upplupen ränta och 45 003 euro ränta och kostnader. Den 15 december 2010 meddelade nämnda domstol ett beslut om utmätning av den intecknade egendomen.

22 Fastighetsauktionen ägde rum den 25 maj 2011, utan att någon budgivare inställde sig. Fastigheten tilldelades fordringsägaren Barclays, i enlighet med artikel 671 LEC, för beloppet 74 621,40 euro, det vill säga 50 procent av det uppskattade värde som parterna hade angett i inteckningshandlingen.

23 På ansökan av Barclays meddelades, den 18 oktober 2012, ett beslut om utmätning mot gäldenärerna. Beslutet innebar att Barclays återstående fordran tvångsvis fick drivas in med 95 944,11 euro, det vill säga 75 390,12 euro för återstoden av kapitalbeloppet, 10 960,50 euro för upplupen ränta till den 25 maj 2011 och 9 593,49 euro för de kostnader som avsåg utmätningsförfarandet, jämte ett preliminärt belopp på 22 617,03 euro för den ränta och de kostnader som var förenade med den aktuella utmätningen.

24 Gäldenärerna framställde, inom den lagstadgade fristen, invändning mot nämnda beslut. De gjorde gällande att den fasta egendomen, som enligt ett av Barclays införskaffat värderingsintyg av den 18 maj 2007 uppskattades till 182 700 euro, hade tilldelats Barclays för 74 621,40 euro och att lånet därigenom skulle anses vara slutbetalat samt att den del av Barclays fordran som inte täcktes av detta belopp skulle anses vara reglerad. Gäldenärerna gjorde dessutom gällande att det hade förekommit rättsmissbruk och obehörig vinst från Barclays sida.

25 Barclays ifrågasatte grunden för gäldenärernas invändning och gjorde gällande att bolaget inte hade fått full betalning för sin fordran och att Tribunal Supremo (högsta domstolen) tidigare hade ansett att det varken hade förekommit rättsmissbruk eller obehörig vinst i fall som liknar det som är aktuellt i det nationella målet.

26 Mot denna bakgrund beslutade Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Palma de Mallorca att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska [direktiv 93/13] och de principer i [unions]rätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden tolkas så, att de utgör hinder för den spanska lagstiftningen om inteckningar, enligt vilken, trots att det föreskrivs att fordringsägaren kan begära ytterligare säkerheter när en intecknad fastighets uppskattade värde minskar med 20 procent, det, i samband med ett förfarande för utmätning av intecknad egendom, inte föreskrivs att gäldenären/konsumenten, efter det att det gjorts en annan värdering, kan begära omprövning av

det uppskattade värdet, åtminstone med avseende på tillämpningen av artikel 671 LEC, när värdet har ökat med samma procentandel eller högre under den tid som har förflutit mellan upprättandet av inteckningen och utmätningen av den intecknade egendomen?

2) Ska [direktiv 93/13] och de principer i [unions]rätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden tolkas så, att de utgör hinder för de spanska processuella bestämmelserna om utmätning av intecknad egendom, i vilka det föreskrivs att den verkställighetssökande fordringsägaren kan tilldelas den intecknade fastigheten för ett belopp som motsvarar 50 procent av dess uppskattade värde (för närvarande 60 procent), vilket innebär att konsumenten/gäldenären drabbas av en omotiverad påföljd som motsvarar 50 procent (för närvarande 40 procent) av nämnda uppskattade värde?

3) Ska [direktiv 93/13] och de principer i [unions]rätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden tolkas så, att det föreligger rättsmissbruk och obehörig vinst när den verkställighetssökande fordringsägaren efter att ha tilldelats den intecknade fastigheten för ett belopp som motsvarar 50 procent (för närvarande 60 procent) av dess uppskattade värde ansöker om verkställighet för det belopp som återstår i syfte att erhålla full betalning för sin fordran, trots att den tilldelade egendomens uppskattade värde och/eller faktiska värde överstiger den totala skulden och trots att ett sådant handlande är tillåtet enligt den nationella processrätten?

4) Ska [direktiv 93/13] och de principer i [unions]rätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden tolkas så, att tilldelningen av den intecknade fastigheten med ett uppskattat värde och/eller ett faktiskt värde som överstiger det totala hypotekslånet medför att artikel 570 LEC ska tillämpas i stället för artiklarna 579 och 671 LEC och att det följaktligen ska anses att den verkställighetssökande fordringsägaren har fått full betalning för sin fordran?”

27 Parterna uppmanades av den hänskjutande domstolen att yttra sig över dessa frågor. Barclays gjorde gällande att den spanska lagstiftningen inte strider mot unionsrätten och begärde att den tvångsvisa verkställigheten skulle genomföras. Gäldenärerna samtyckte till att domstolen begärde ett förhandsavgörande.

Prövning av tolkningsfrågorna

28 Den hänskjutande domstolen har ställt de fyra frågorna, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida direktiv 93/13 och de principer i unionsrätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstats bestämmelser i lagar och andra författningar, som de som är aktuella i det nationella målet, vilka innebär dels att en fordringsägare med panträtt i fast egendom – trots att vederbörande när utomstående budgivare inte förekommer tilldelas en intecknad fastighet, med ett uppskattat värde som överstiger den totala fordran för vilken säkerheten ställts, för ett belopp som motsvarar 50 procent av detta värde – får genomdriva en tvångsvis verkställighet av exekutionstiteln till ett belopp motsvarande den återstående fordran, dels att fordringsägarens säkerheter kan utökas om den intecknade fastighetens uppskattade värde minskar med 20 procent, utan att det till förmån för gäldenären föreskrivs någon möjlighet till omprövning vid en ökning av detta värde.

29 Syftet med direktiv 93/13 är enligt dess artikel 1.1 att närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra i fråga om oskäliga villkor i avtal som sluts mellan en näringsidkare och en konsument.

30 Det ska även erinras om att enligt artikel 1.2 i direktivet är ”[a]vtalsvillkor som avspeglar bindande författningsföreskrifter … inte underkastade bestämmelserna i detta direktiv”.

31 Vidare framgår det av trettonde skälet i direktiv 93/13 att dess artikel 1.2 ”omfattar … även regler som enligt [den nationella] lagstiftningen gäller mellan de avtalsslutande parterna om inget annat har avtalats”.

32 Det framgår av fast rättspraxis att det skyddssystem som införts genom direktivet grundar sig på tanken att konsumenten befinner sig i underläge i förhållande till näringsidkaren, i fråga om såväl förhandlingsförmåga som informationsnivå (dom Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, punkt 44).

33 Med hänsyn till det faktum att konsumenten befinner sig i underläge föreskrivs det i artikel 6.1 i direktivet att oskäliga villkor inte är bindande för konsumenten. Såsom framgår av rättspraxis utgör detta en tvingande bestämmelse som har till syfte att ersätta den formella jämvikt mellan avtalsparternas rättigheter och skyldigheter som följer av avtalet med en verklig jämvikt, så att parterna blir jämbördiga (dom Aziz, EU:C:2013:164, punkt 45).

34 Domstolen har tidigare flera gånger konstaterat att de nationella domstolarna har en skyldighet att, så snart som de har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga i detta hänseende, ex officio bedöma huruvida ett avtalsvillkor på vilket direktiv 93/13 är tillämpligt är oskäligt och därigenom undanröja obalansen mellan konsumenten och näringsidkaren (dom Aziz, EU:C:2013:164, punkt 46 och där angiven rättspraxis).

35 Domstolen har dessutom funnit, i punkt 64 i domen Aziz (EU:C:2013:164), att direktiv 93/13 ska tolkas på så sätt att det utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning enligt vilken den domstol hos vilken det ansökts om betalningsföreläggande inte – vare sig i förfarandets inledningsskede (*in limine litis*) eller i något annat skede i förfarandet och trots att den har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga i detta hänseende – ex officio får bedöma huruvida ett villkor om dröjsmålsränta som intagits i ett avtal mellan en näringsidkare och en konsument är oskäligt, såvida konsumenten inte har bestritt betalningsföreläggandet (dom Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, punkt 57).

36 Vidare har domstolen funnit, i punkt 64 i domen Aziz (EU:C:2013:164), att detta direktiv ska tolkas så, att det utgör hinder för en sådan lagstiftning i en medlemsstat som innebär att samtidigt som det inom ramen för ett förfarande för utmätning av intecknad egendom inte finns någon möjlighet att till grund för ett bestridande åberopa att ett avtalsvillkor som legat till grund för en exekutionstitel är oskäligt, får den domstol som dömer i målet rörande huvudsaken, och som är behörig att pröva huruvida ett sådant avtalsvillkor är oskäligt, inte förordna om interimistiska åtgärder, som till exempel uppskov med verkställigheten av nämnda utmätningsförfarande, när ett sådant förordnande behövs för att säkerställa att dess slutliga avgörande får full verkan.

37 I detta hänseende konstaterar domstolen att villkoren för tillämpningen av de grunder för invändning som tillåts inom ramen för ett utmätningsförfarande och av de befogenheter som i detta skede tillerkänns den domstol som prövar en ansökan om verkställighet för att undersöka tillåtligheten av villkor i avtal som ingåtts med konsumenter, i avsaknad av harmonisering av de nationella mekanismerna för exekutiva åtgärder, ska fastställas i medlemsstaternas interna rättsordning enligt principen om medlemsstaternas processuella autonomi. Detta gäller dock endast under förutsättning att förfarandena inte är mindre förmånliga än de förfaranden som avser liknande situationer som regleras av nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller medför att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva de rättigheter som konsumenterna har enligt unionsrätten (effektivitetsprincipen) (se, analogt, dom Aziz, EU:C:2013:164, punkt 50).

38 Förevarande mål skiljer sig emellertid från de fall som var aktuella i domarna Banco Español de Crédito (EU:C:2012:349) och Aziz (EU:C:2013:164), vilka direkt avsåg avtalsvillkor och i vilka de ställda frågorna rörde begränsningen av den nationella domstolens befogenheter att bedöma huruvida dessa villkor var oskäliga.

39 I förevarande mål har den hänskjutande domstolen inte hänvisat till något avtalsvillkor som kan anses vara oskäligt. De fyra frågorna avser huruvida nationella bestämmelser i lagar och andra författningar är förenliga med direktiv 93/13. Ingen av de nationella bestämmelser som är aktuella i det nationella målet kan anses utgöra ett avtalsvillkor. Till skillnad från de fall som var aktuella i domarna Banco Español de Crédito (EU:C:2012:349) och Aziz (EU:C:2013:164) rör ingen av dessa bestämmelser omfattningen av den nationella domstolens befogenheter att bedöma huruvida ett avtalsvillkor är oskäligt.

40 De nationella bestämmelser som avses med begäran om förhandsavgörande förekommer i lagar eller andra författningar och de återges inte i det avtal som är aktuellt i det nationella målet. Sådana bestämmelser omfattas emellertid inte av tillämpningsområdet för nämnda direktiv, vilket syftar till att förbjuda oskäliga villkor i konsumentavtal.

41 Till skillnad från det fall som var aktuellt i dom RWE Vertrieb (C-92/11, EU:C:2013:180, punkt 25), i vilket parterna, enligt punkterna 29–38 i den domen, hade kommit överens om att utsträcka tillämpningsområdet för bestämmelser som införts av den nationella lagstiftaren, är de nationella bestämmelser i lagar och andra författningar som de nu aktuella frågorna avser tillämpliga utan att deras tillämpningsområde eller räckvidd har ändrats genom något avtalsvillkor. Det får således antas att den balans i avtalsförhållanden som upprättats av den nationella lagstiftaren fortsätter att iakttas (se, för ett liknande resonemang, dom RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, punkt 28). Unionslagstiftaren har uttryckligen beslutat att bevara denna balans, såsom framgår av trettonde skälet och artikel 1.2 i direktiv 93/13.

42 Dessutom gäller de nationella bestämmelser i lagar och andra författningar som är aktuella i det nationella målet mellan de avtalsslutande parterna om inget annat har avtalats. Enligt trettonde skälet i direktiv 93/13 omfattas de följaktligen av artikel 1.2 i direktivet, enligt vilken de ”inte [är] underkastade bestämmelserna i detta direktiv”. Således ska direktivet hur som helst inte tillämpas.

43 Vad gäller de principer i unionsrätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden, konstaterar domstolen att direktiv 93/13 syftar till att säkerställa att dessa principer iakttas genom att från konsumentavtal avlägsna oskäliga villkor som ger uttryck för en obalans mellan de avtalsslutande parterna.

44 Såsom har påpekats ovan omfattas inte de nationella bestämmelser i lagar och andra författningar som är aktuella i det nationella målet av tillämpningsområdet för direktiv 93/13, eftersom det inte har gjorts gällande att ett avtalsvillkor är oskäligt. De allmänna principer som ligger till grund för direktivet ska inte heller tillämpas, eftersom detta direktiv utgör *lex specialis* som innebär att ett fall som det förevarande utesluts från dess tillämpningsområde.

45 Av det anförda följer att de frågor som har ställts av den hänskjutande domstolen ska besvaras enligt följande. Direktiv 93/13 och de principer i unionsrätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden ska tolkas så, att de inte ska tillämpas på en medlemsstats bestämmelser i lagar och andra författningar, som de som är aktuella i det nationella målet, om det inte föreligger något avtalsvillkor som innebär att nämnda bestämmelsers tillämpningsområde eller räckvidd ändras.

Rättegångskostnader

46 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal och de principer i unionsrätten som avser skydd av konsumenterna och balans i avtalsförhållanden ska tolkas så, att de inte ska tillämpas på en medlemsstats bestämmelser i lagar och andra författningar, som de som är aktuella i det nationella målet, om det inte föreligger något avtalsvillkor som innebär att nämnda bestämmelsers tillämpningsområde eller räckvidd ändras.

Underskrifter